

Årsmelding 2021 Bypakke Tenk Tromsø

Troms og Finnmark fylkeskommune
Romssa ja Finnmarkku fylkkagielda
Tromssan ja Finmarkun fylkinkomuuni

Forord

Prop. 99 S (2020-2021) *Utbygging og finansiering av Bypakke Tenk Tromsø i Troms og Finnmark* ble vedtatt i Stortinget 11. mai 2021. Bypakke Tenk Tromsø er et samarbeidsprosjekt om byutvikling og samferdsel mellom de tre partene Tromsø kommune, Troms og Finnmark fylkeskommune og Statens vegvesen. Bypakke Tenk Tromsø innebærer investeringer og støtte til drift av kollektivtransport for 6,5 milliarder kroner (2021-kroner) i perioden 2021-2036. Målet for Bypakke Tenk Tromsø er nullvekst i persontransport med bil. I tillegg er god framkomst for alle trafikantgrupper et mål, med hovedvekt på kollektivtransport, sykling, gåing og næringslivstransport.

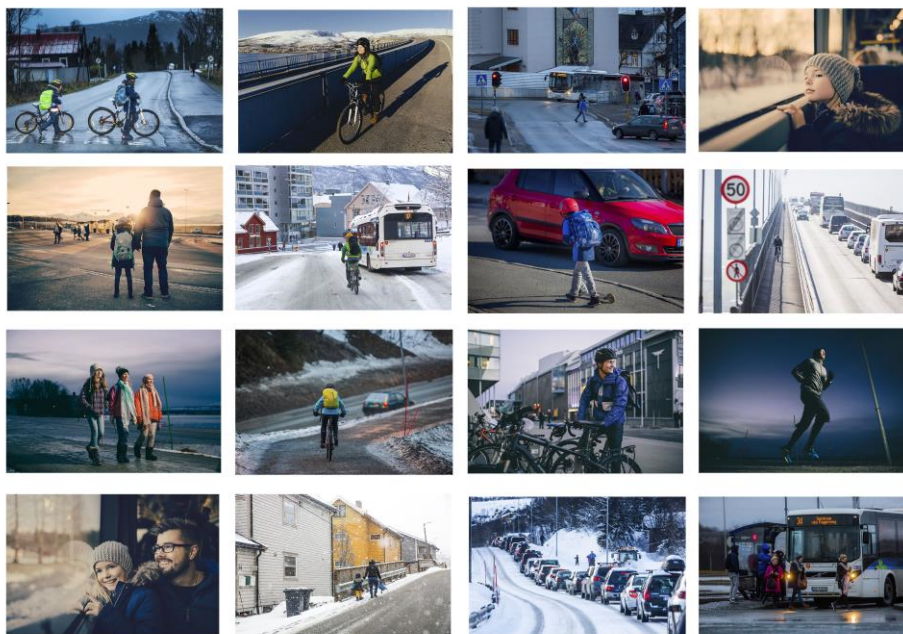
Tenk Tromsø sin prosjektportefølje støtter også opp om regjeringens videreutviklede nullvekstmål fra 2019 fastsatte regjeringen et videreutviklet nullvekstmål som sier at i

«byområdene skal klimagassutslipp, kø, luftforurensning og støy reduseres gjennom effektiv arealbruk og ved at veksten i persontransporten tas med kollektivtransport, sykling og gange».

Det forutsettes at de prioriterte prosjektene vil bidra til oppnåelse av nullvekstmålet. Det er gjennomført KS2 på Bypakke Tenk Tromsø, og i KS2-rapporten framkommer følgende:

«Basert på samfunnsøkonomiske lønnsomhetskriterier framstår gang-, sykkel- og kollektivtiltakene som de mest lønnsomme. Disse tiltakene bør gjennomføres først – noe som samsvarer med prioriteringene i den foreslåtte porteføljen til Tenk Tromsø.»

Tenk Tromsø sin årsmelding er en oppsummering av aktiviteter og tiltak som er finansiert gjennom Tenk Tromsø. Årsmeldingen gir en oversikt over status for måloppnåelse og økonomien i samarbeidet i 2021. Tenk Tromsø sitt handlingsprogram beskriver hva som er planlagt av aktiviteter og tiltak fremover i tid, mens årsmeldingen viser hva som er gjennomført. Ettersom Bypakke Tenk Tromsø ble vedtatt i Stortinget i mai 2021, er aktiviteten som er beskrevet i årsmelding for 2021 noe begrenset da mye av innsatsen er knyttet til klargjøring av bypakkens prosjekter. Hovedaktiviteten i 2021 er i stor grad tilknyttet avtaler om belønningssmidler til bedre kollektivtransport, mindre bilbruk og reduserte billettpriser.

Tenk Tromsø

Tenk Tromsø jobber for å oppnå nullvekst i persontransport med bil i Tromsø

Hvordan oppnå målet?

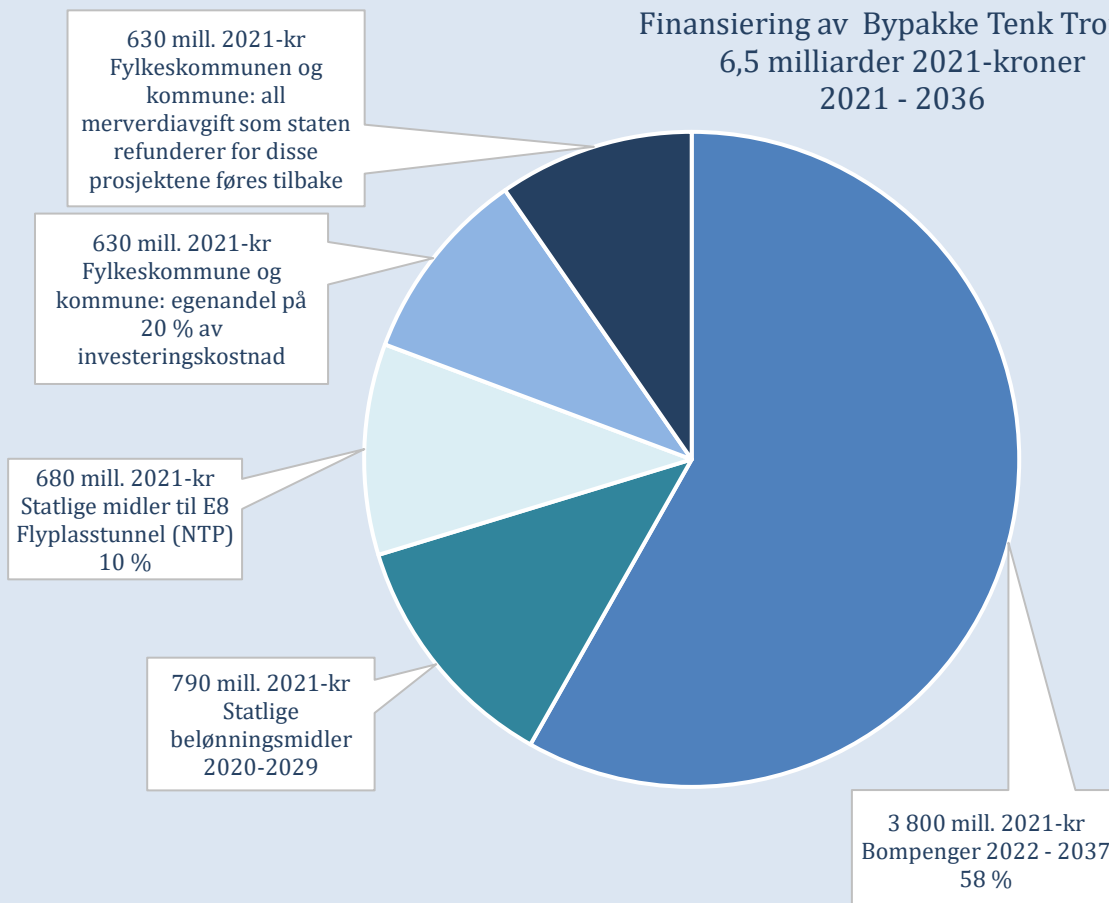
- Tenk Tromsø består av en prosjektportefølje på 24 prosjekter og tiltak som enkeltvis og samlet skal bidra til å gjøre det mer attraktivt å velge gange, sykkel og kollektiv i stedet for personbiltransport.
- Det skal investeres 6,5 milliarder 2021-kroner innenfor tiltaksområdene kollektiv, sykkel, gange, trafiksikkerhet, fremkommeligheten for næringstransporten, samt å bedre bomiljø.

Hvordan måler vi utviklingen?

- Vi bruker tellepunkter for biltrafikk, sykkel og kollektivtransport for å måle utviklingen i disse trafikantgruppene.
- Vi bruker tall og informasjon fra den kontinuerlige reisevaneundersøkelsen for å måle utvikling av gående trafikanter.

Finansiering av Bypakke Tenk Tromsø 6,5 milliarder 2021-kroner 2021 - 2036

Innholdsfortegnelse

1.	Om Bypakke Tenk Tromsø	5
	Prioritert prosjektportefølje i Tenk Tromsø	5
	Finansiering av Bypakke Tenk Tromsø 2021 – 2036	6
2.	Organisering av Tenk Tromsø	7
	Styringsgruppen	7
	Administrativ koordineringsgruppe	7
	Prosjekteier	7
	Sekretariatet.....	7
	Faggrupper og Team.....	7
3.	Styring	8
	Porteføljestyring og styringsprosess	8
	Årlig beslutningsprosess.....	9
4.	Nullvekstmålet	10
	Måloppnåelse gjennom prosjektporteføljen i Tenk Tromsø.....	10
5.	Aktivitet i 2021	11
	Prosjektportefølje i 2021.....	11
	Økonomi 2021	15
	Belønningsordningen for bedre kollektivtransport og mindre bilbruk i 2021	16
	Måloppnåelse i 2021	16
	Måloppnåelse personbiltrafikk	17
	Måloppnåelse kollektiv	17
	Måloppnåelse sykkel og gange.....	17

1. Om Bypakke Tenk Tromsø

Tenk Tromsø jobber for å oppnå nullvekst i persontransport med bil i Tromsø, gjennom å bedre fremkommeligheten for kollektivtransport, sykling, gåing og næringstransport. Det skal investeres innenfor tiltaksområdene kollektiv, sykkel, gange og trafikkikkerhet. I tillegg er enkelte tiltak rettet mot å bedre fremkommeligheten for næringstransporten, samt å bedre bomiljø.

Prioritert prosjektportefølje i Tenk Tromsø

Til grunn for Bypakke Tenk Tromsø ligger følgende prioritert prosjektportefølje fra Prop. 99 S (2020-2021 *Utbygging og finansiering av Bypakke Tenk Tromsø i Troms og Finnmark*). Prosjektporteføljen er sammensatt av tiltak som enkeltvis og samlet sett skal bidra til måloppnåelse gjennom å gjøre det mer attraktivt å velge gange, sykkel og kollektiv i stedet for personbiltransport.

Prioritet	Prosjekt og tiltak	Tiltak nr. i kart	Mill. 2021-kr (inkl. mva)
1	Reduserte billettpriser (belønningsmidlar)		185
2	Trafikkikker skoleveg		315
3	Økt driftstilskot kollektiv (belønningsmidlar)		340
4	Dramsvegen (Sykkelveg med fortau langs Dramsvegen)	1	40
5	Stakkevollvegen/Skattøravegen (Betre veg mellom Gimle og Håndverkervegen)	2	200
6	Ny sentrumsterminal (Ny sentrumsterminal og betre forhold for gåande og syklande i sentrum)	3	315
7	Nytt bussknutepunkt i Kroken (Kollektivknutepunkt)	4	35
8	Redusere flaskehalsar for bussen		70
9	Strandvegen (Betre framkome for bussar langs Strandvegen)	5	120
10	Strandvegen (Sykkelveg med fortau langs Strandvegen)	5	115
11	Ladeinfrastruktur Elbuss		35
12	Betre haldeplassar		135
13	Tilgjenge for gåande – haldeplassar, snarvegar		45
14	Utviding bybussområdet (Tromsøvingen)	6	20
15	Fortau		50
16	Bussløysing Kvaløya (Kollektivfelt fv. 862 Blåmannsvegen–Blåselvegen)	7	135
17	Innfartsparkering Skjelnan	8	10
18	Klokkargårdsbakken (Betre veg og kryss i Klokkargårdsbakken)	10	15
19	Sykehusvegen (Kollektivfelt og betre kryss i Sykehusvegen)	11	45
20	Ny bussterminal i Giæverbukta	12	140
21	E8 Flyplass tunnelen i Tromsø (tidlegare rv 862 Tverrforbindelsen Tromsø)	15	1 800
22	Tiltakspakke Langnes (gange og sykkel, buss og bil)	16	525
23	Utbetring gang- og sykkelveg langs Kvaløyvegen	17	15
24	Ny bru til Kvaløya	18	1 800
	<i>SUM</i>		6 505
	Etablering av bomstasjonar		35
	<i>SUM Bypakke Tenk Tromsø</i>		6 540

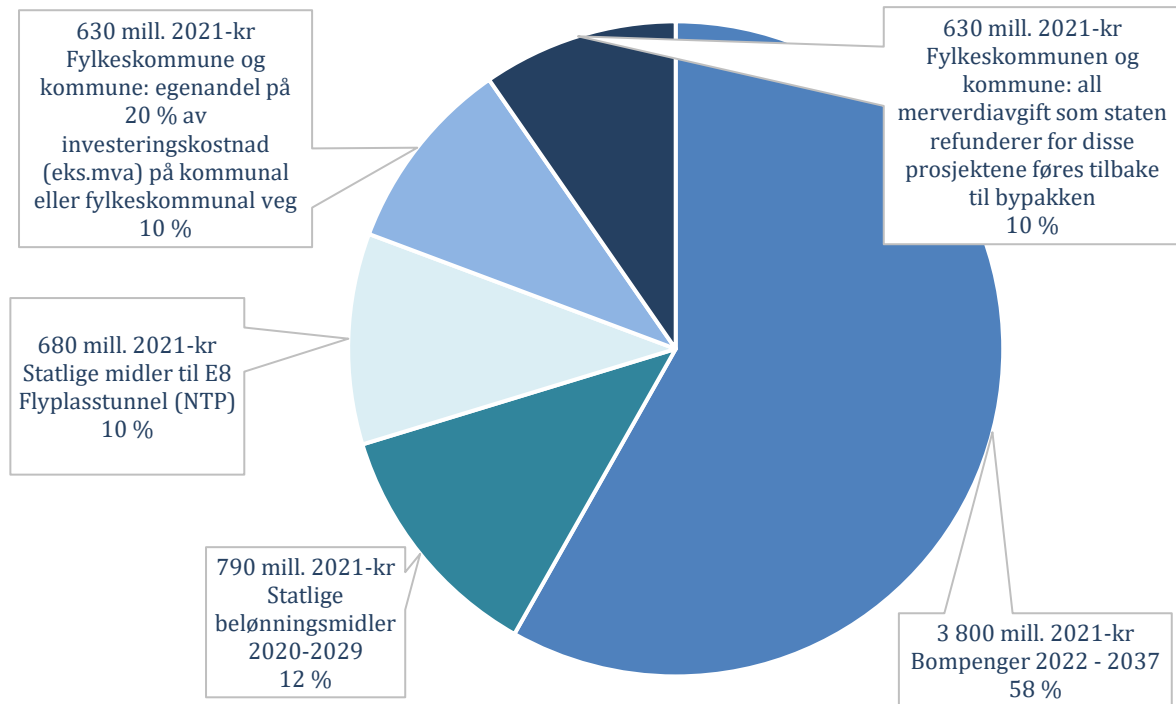
Prosjektporteføljen i Prop. 99 S er rangert i prioritert rekkefølge. Prosjektporteføljen består av 24 tiltak, pluss en egen post for etablering av bomstasjoner.

I tillegg til prioritert prosjektportefølje kommer prosjektet Stakkevollvegen (fra Hansjordnesbukta til Breivika). Dette prosjektet er overført til Tenk Tromsø fra Tromsøpakke III, med de inntekter og forpliktelser som ligger i Tromsøpakke III. Drift av sekretariat for Bypakke Tenk Tromsø kommer også i tillegg til prioritert prosjektportefølje.

Finansiering av Bypakke Tenk Tromsø 2021 – 2036

Bypakke Tenk Tromsø innebærer investeringer og støtte til drift for bypakkens prosjektportefølje tilsvarende 6,5 milliarder kroner (2021-kroner) totalt i perioden 2021-2036.

Finansieringen av Bypakke Tenk Tromsø er basert på innkreving av bompenger samt statlige, fylkeskommunale og kommunale midler. I tillegg er det lagt til grunn at Tromsø kommune og Troms og Finnmark fylkeskommune skal tilbakeføre til bypakken all merverdiavgift som staten refunderer for prosjekt og tiltak i pakken. Figuren under viser finansieringskilder i Tenk Tromsø.

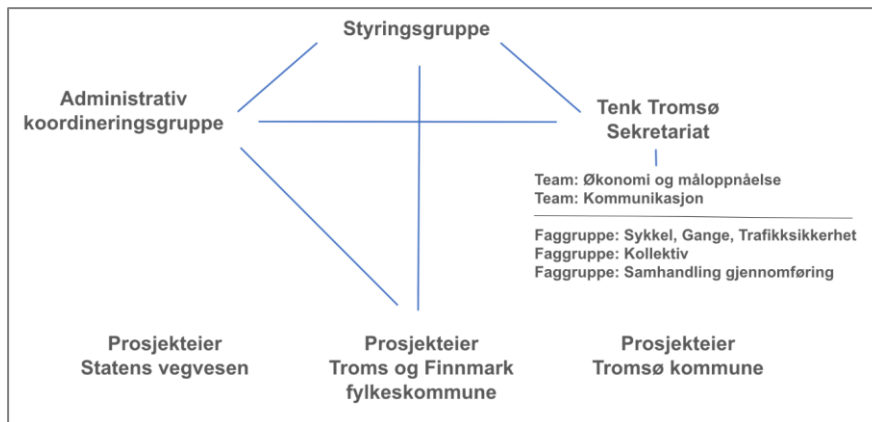
Figur 1 Finansieringskilder i Bypakke Tenk Tromsø

Drivstoffavgiften fra Tromsøpakke III, estimert til ca. 275 mill. 2022-kroner, kommer som et tillegg til overnevnte finansiering for å finansiere prosjektet Stakkevollvegen fra Hansjordnesbukta til Breivika.

Prosjekt Stakkevollvegen sør (Hansjordnesbukta til Breivika) er overført til Tenk Tromsø fra Tromsøpakke III, med de inntekter og forpliktelser som ligger i Tromsøpakke III. Drivstoffavgiften fra Tromsøpakke III er estimert til ca. 275 mill. 2022-kroner. Prosjekt Stakkevollveien vil også medføre lokal egenandel fra Tromsø Kommune, samt statlig refusjon på merverdiavgift på innkrevd drivstoffavgift. Midlene tilknyttet Prosjekt Stakkevollvegen sør kommer som et tillegg til finansieringen på 6,5 milliarder spesifisert i Prop. 99 S.

2. Organisering av Tenk Tromsø

Etter vedtak av bypakken i Stortinget i mai 2022 ble det nedsatt et interimsssekretariat for å koordinere samarbeidet og oppfølging av bypakken på vegne av partene. Organisasjonskartet for Bypakke Tenk Tromsø ble formelt vedtatt i 2022.

Figur 2 Organisasjonskart

Styringsgruppen

Bypakke Tenk Tromsø ledes av en styringsgruppe som har hovedansvar for styring og koordinering av Bypakke Tenk Tromsø, basert på prinsipper om porteføljestyling og mål- og resultatstyring. Arbeidet skal gi grunnlag for omforente saksframlegg til besluttede organer, fylkesting og kommunestyre, om prioritering av midlene i Bypakke Tenk Tromsø. Styringsgruppen består av representanter fra øverste politiske ledelse i Tromsø kommune og Troms og Finnmark fylkeskommune samt Vegdirektør. Statsforvalteren i Troms og Finnmark fylkeskommune, samt leder av hovedutvalg for miljø, klima og samferdsel i Tromsø Kommune, er observatør i styringsgruppemøtene.

Administrativ koordineringsgruppe

Administrativ koordineringsgruppe skal drøfte saker og ta viktige avklaringer i forkant av styringsgruppemøtene. Administrativ koordineringsgruppe består av representanter fra den administrative ledelsen hos hver av de tre partene.

Prosjekteier

Prosjekteier har ansvar for å planlegge og realisere sine prosjekter i henhold til bypakken og gjeldende handlingsprogram, samt i henhold til lover, forskrifter og avtaler som inngås innenfor den enkelte prosjekteiers prosjektportefølje. Prosjekteiere for porteføljen er Tromsø Kommune, Troms og Finnmark fylkeskommune og Statens vegvesen.

Sekretariatet

Sekretariatet er saksforberedende organ for styringsgruppen, og skal sørge for at det utarbeides saksunderlag og faglige utredninger som er nødvendig for styringsgruppens beslutninger.

Faggrupper og Team

Bypakke Tenk Tromsø har tre faggrupper og to team som består av representanter fra partene. Disse skal bidra med faglige vurderinger knyttet til gjennomføringen av Bypakke Tenk Tromsø, og skal bidra aktivt til måloppnåelse og god porteføljestyling i bypakken.

- Faggruppe: Sykkel, Gange Trafikksikkerhet
- Faggruppe: Kollektiv
- Faggruppe: Samhandling gjennomføring
- Team: Økonomi og måloppnåelse
- Team: Kommunikasjon

3. Styring

Porteføljestyring og styringsprosess

Jamfør Prop. 99 S (2020-2021) *Utbygging og finansiering av Bypakke Tenk Tromsø i Troms og Finnmark*, skal Bypakke Tenk Tromsø porteføljestyres. Porteføljestyringen innebærer å velge og prioritere prosjekter, samt sørge for at porteføljen blir dimensjonert til den faktiske inntektsstrømmen. Prosjektporteføljen i Tenk Tromsø er definert gjennom prioritert prosjektportefølje i Prop. 99 S. Bypakken skal styres slik at det er balanse mellom kostnader og inntekter. Gjennom ansvaret for å sørge for at porteføljen er i balanse, ligger det til styringsgruppen å kunne endre på de økonomiske rammebetingelsene til enkeltprosjekter, samt å kunne sette i gang prosesser for å ta prosjekter ut av porteføljen om nødvendig. Det vil si at dersom kostnadene øker eller inntektene svikter så må styringsgruppen beslutte hvordan dette skal løses enten ved;

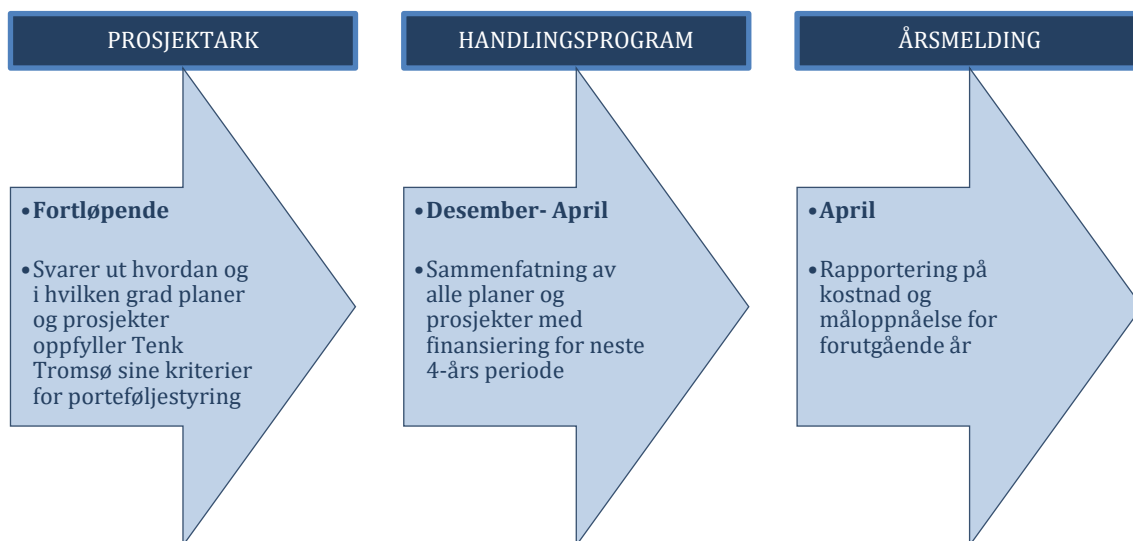
- kutt i porteføljens prosjekter
- effektivisering av prosjekter

Dersom kostnadene øker eller inntektene svikter, så vil prosjektet som er lavest nede på prioriteringslisten i prosjektportefølje få redusert sin ramme tilsvarende kostnadsøkningen eller inntektssvikten. Alternativt kan styringsgruppen justere og endre på den prioriterte rekkefølgen til prosjektene, og foreta kutt eller effektivisering i øvrige prosjekter i porteføljen gjennom den årlige porteføljestyringen.

Porteføljen skal styres etter en helhetlig vurdering av:

- Måloppnåelse
- Disponible midler
- Samfunnsøkonomisk lønnsomhet
- Planstatus
- Kapasitet på planlegging og gjennomføring

Arbeidet med porteføljestyringen skal skje gjennom årlig rullering av et fireårig handlingsprogram med hovedvekt på mål- og resultatstyring. Prosjekt og tiltak spilles fortløpende inn gjennom prosjektark. Prosjektene prioriteres i tråd med porteføljestyringens kriteriene over. Prosjektene som prioriteres med finansiering for kommende 4-årsperiode sammenfattes i handlingsprogrammet. Dette revideres årlig og vedtas i Styringsgruppen for Tenk Tromsø, kommunestyret og fylkestinget sammen med neste års budsjett. Årsmeldingen rapporterer på kostnad og måloppnåelse.

Figur 3 Styringsprosess

Årlig beslutningsprosess

I samarbeid med Administrativ koordineringsgruppe og etter innspill fra prosjekteierne, faggruppene og team, utarbeider sekretariatet for Bypakke Tenk Tromsø forslag til fireårig handlingsprogram i løpet av vinteren. Styringsgruppen behandler og godkjenner handlingsprogram for Bypakke Tenk Tromsø i april/mai og sender handlingsprogrammet ut for tilsluttende behandling hos kommunen og fylkeskommunen. Styringsgruppen behandler endelig Handlingsprogrammet på høsten.

Statens vegvesen sender innspill til statsbudsjettet videre i linjen medio mars og basert på handlingsprogrammet legger Samferdselsdepartementet fram forslag til bruk av statlige midler og bompenger påfølgende år. Regjeringens forslag til statsbudsjett (Prop. 1 S) legges fram i oktober med etterfølgende behandling i Stortinget.

Det er krav om 20 prosent egenandel på tiltak på kommunal fylkeskommunal veg i bypakken. Beløpet må beregnes og vedtas som grunnlag for kommunens og fylkeskommunens arbeid med handlingsplan og årsbudsjetter.

Tromsø kommune og Troms og Finnmark fylkeskommune vedtar bruk av midler til tiltak de har ansvaret for i forbindelse med behandling av sine budsjett og økonomiplaner før årsskiftet.

4. Nullvekstmålet

Realisering av nullvekstmålet for persontransport med bil forutsetter en vekst i antall gående og syklende, samt en økning i kollektivtrafikken. Det vil bli gjennomført tiltak rettet mot gående, syklende og kollektivtransport både på riksveier, fylkesveier og kommunale veier.

Måloppnåelse gjennom prosjektporteføljen i Tenk Tromsø

Gjennom Tenk Tromsø er det planlagt tiltak for å sikre et sammenhengende tilbud til gående og syklende på de viktigste strekningene. Tiltak for gående og syklende vil ofte være sammenfallende med tiltak for å bedre trafiksikkerhet. Det er også planlagt tiltak for å bedre fremkommeligheten for gående på vei til bussholdeplass, gjennom forbedring av, og etablering av, snarveier til holdeplasser for buss, samt forbedring av holdeplasser for buss. Tiltakene består av både tiltak innenfor innsatsområder for hele byområdet (sekkepost), samt strekningsvise tiltak.

Tenk Tromsø jobber aktivt med å bedre kollektivtilbudet i byområdet, og flere av prosjektene fokuserer spesifikt på forbedring av bybusstilbudet. Posten for «Reduserte billettpriser» bidrar til å gjøre reiser med buss billigere, og posten «Økt driftstilskudd kollektiv» bidrar til å både opprettholde og øke frekvensen på kollektivtransport, og dermed gjøre det mer attraktivt å bruke buss i stedet for privatbil til reiser. Det fokuseres også på å redusere flaskehalsen for bussen, samt på å etablere ladeinfrastruktur for elektrisk buss på de strekningene som er aktuelle for el-buss.

Arbeidet med ny sentrumsterminal for kollektivtransport vil også fokusere på å styrke de myke trafikantene sin plass i bybildet. Tiltakspakke Langes har også et mål om å trygge og bedre fremkommeligheten for syklende, gående og kollektivtransport i et sterkt trafikkert område. Andre viktige tiltak for å sikre fremkommelighet for kollektivtransport er etablering av kollektivfelt på viktige lenker, prioritering av buss i sentrale krysningsområder, fjerning av flaskehalsen og optimalisering av strukturen for holdeplasser.

Målet om nullvekst i personbiltrafikk vil måles gjennom faste tellepunkter for biltrafikk ved måling av utvikling i ÅDT (årsdøgntrafikk), gjennom telling av syklende på utvalgte strekninger, samt gjennom måling av vekst i antall reisende med kollektivtransport. Nye automatiske tellepunkter for bil og sykkel ble ferdig utplassert per oktober 2020, og det ble jobbet med å kalibrere disse i 2021. Tellepunktene for sykkel registrerer dessverre ikke gående. For å oppnå det må det suppleres med ny annen teknologi. Det legges derfor i første omgang opp til å benytte tall fra den kontinuerlige reisevaneundersøkelsen for å måle utviklingen av gående trafikanter.

5. Aktivitet i 2021

Bypakke Tenk Tromsø ble vedtatt i Stortinget i mai 2021, og grunnet dette er aktiviteten som er beskrevet i årsmelding for 2021 noe begrenset da mye av innsatsen er knyttet til klargjøring av bypakkens prosjekter. Hovedaktiviteten i 2021 er i stor grad tilknyttet avtaler om belønningsmidler til bedre kollektivtransport, mindre bilbruk og reduserte billettpriser.

Prosjektportefølje i 2021

Bypakken ble vedtatt i mai 2021. Jamfør Prop. 99 S skal prosjektporteføljen porteføljestyres gjennom årlig rullering av et fireårig handlingsprogram som legger føringer og budsjetter for de ulike prosjektene og tiltakene i de kommende årene. Handlingsprogrammet for 2021 fokuserte i stor grad på drift av kollektiv, samt planlegging av bypakkens prosjektportefølje. Handlingsprogrammet ble vedtatt i styringsgruppen 20 mai 2021.

Innenfor prosjektporteføljen er det i 2021 gjort tiltak innenfor tiltaksområdene kollektiv, sykkel, gange og trafikksikkerhet for å bedre fremkommeligheten for buss, syklende og gående. Arbeid utført i 2021 har i stor grad vært tilknyttet drift av kollektivtransport, prosjektplanlegging og klargjøring av Tenk Tromsø sine prosjekter, oppbygging av prosjektstrukturen, samt oppbemanning i gjennomføringsorganisasjonene.

- **Tiltak 1 Reduserte billettpriser kollektiv**

Midler fra belønningsordningen er benyttet til å gjøre kollektivtransport mer attraktivt og tilgjengelig gjennom reduserte billettpriser.

Reisende i Tromsø kommune får 33 prosent rabatt på periodebilletten gjennom Tenk Tromsø. Periodebillett for 30 dager koster ordinært 750 kroner for voksne i Tromsø. Gjennom belønningsordningen ble prisen for periodebillett 30 dager redusert til 500 kroner.

I 2021 ble det også innført reduserte billettpriser utenom rushtid: «utenfor-rushtidbilletten». Voksne med mulighet til å reise utenom rushtid kan reise til samme pris som barnebillett. I utgangspunktet var dette tiltaket et koronatiltak der passasjerer ble oppfordret til å unngå trengselssituasjoner i rushtid. «Utenfor-rushtidsbilletten» ble innført i februar 2021. Andelen kjøpte enkeltbilletter utenom rushtid har vokst jevnt hele året og utgjør nå 22 prosent av alle solgte enkeltbilletter i betalingsappen. Troms fylkestrafikk tror at differensierte priser på buss utenom rushtid kan bidra til å gi folk et godt tilbud til å la bilen stå utenom rush, og at kombinasjonen med reduserte periodebilletter for de som må reise i rushtiden bidrar til å flytte folk ut av bilen og inn i bussen.

I tak med forventning om økt reiseaktivitet i 2022 forventes det en total kostnadsøkning for tiltaket reduserte billettpriser kollektiv.

- **Tiltak 2 Trafikksikker skolevei**

Tiltakene skal bidra til økt trafikksikkerhet for skolebarn og andre gående. Tiltak for trafikksikker skoleveg er basert på kartlegging av 20 barneskolekretser (hele byområdet). Det er gjort en gjennomgang og prioritering av tiltak for gjennomføring i 2022. Man har avklart behovet for reguleringsplan og grunnverv for en rekke tiltak som grunnlag for prioriteringen.

- **Tiltak 3 Økt driftstilskudd kollektiv**

Økt tilskudd benyttes til å forsterke driften av bybusstilbudet, og dermed gi innbyggerne et økt kollektivtilbud og et bedre alternativ til privat bilbruk.

Bybusstilbudet ble gitt et stort løft ved oppstart av ny kontrakt i august 2019, og man fikk en umiddelbar respons i form av sterk økning i antall påstigende passasjerer. Tendensen vedvarte inntil nedstengning grunnet pandemi i mars 2020. Gjennom pandemien har kollektivtransporttilbud variert med koronarestriksjoene. Busstilbudet ble økt i takt med gjennomåpning av samfunnet høsten 2021, med frekvens på 7,5 minutt i rush på de største linjene, og flere avganger utenfor rusetid. I forbindelse med planlagt oppstart innkreving av bompenger høsten 2022 er det planlagt en ytterligere opptrapping av det økte tilbudet fra august 2022 for å dekke estimert økt etterspørsel.

I 2021 er det utført planleggingsarbeid tilknyttet mulighet for hvilebuer med toalett for byens bussjåfører. Det er gjort planleggingsarbeid tilknyttet Malmvegen snuplass i Kroken, samt vurderinger rundt mulighet for etablering av hvilebuer på Skjelnan ved en mulig forlengelse av linje 24. På Skjelnan er det avsatt arealer til innfartsparkering og man ser på etablering av hvilebu i forbindelse med innfartsparkering og eksisterende snuplass for buss. Arbeidet med hvilebuer fortsetter i 2022.

Tromsø har særlige utfordringer med vinterdrift på vegnettet grunnet tidvis store snøfall. Tromsø har særskilte utfordringer med vinterdrift av vegnett pga. tidvis store snøfall. Ved å øke innsatsen for å kjøre bort snø etter brøyting ønsker man å sørge for at kollektivdriften i minst mulig grad påføres ulempe i slike perioder, og at forholdene for gående og syklende forbedres tilsvarende. Det er utpekt fire viktige strekninger for satsing under vinterhalvåret 2021/2022: Dramsvegen fra skibrua til saksekrysset, Langnesvegen – Kirkegårdsvegen, Heilovegen i full lengde og Gåsværvegen i full lengde.

Etableringen av 13 nye tellepunkter for bil og sykkel ble hovedsakelig utført i perioden 2015 – 2020. I 2021 er arbeidet videreført gjennom reetablering av skadede sensorer i veibanen, kalibrering av tellepunkter og oppkobling mot Trafikkdata.no. Bildet under viser plasseringen av nye tellepunkter. Disse skal bidra til å følge med på endring i biltrafikk og sykkelreiser, og er derfor viktige for oppfølging av måloppnåelse i Tenk Tromsø.

- **Tiltak 4 Dramsvegen**

Det er utført noe arbeid tilknyttet planlegging av ny gang og sykkelløsning for Dramsvegen. Prosjektet skal også tilrettelegge for bedre løsninger for buss. Prosjektet er utfordrende å løse pga. liten vegbredde og bratt sideterreng. Man har derfor vurdert å ta et steg tilbake i dette prosjektet. I vedtatt handlingsprogram er prosjektet ikke prioritert i første 4års-periode.

- **Tiltak 7 Nytt bussknutepunkt Kroken**

Det er i 2021 utført planarbeid for å finne gode løsninger for et godt kollektivknutepunkt i Kroken. Eksisterende løsning er uoversiktlig, lite effektiv og ikke egnet for økt kollektivtrafikk. Knutepunktet skal koble sammen bybusser, distriktsbusser og skolebusser, og skal tilrettelegge for omstigning, effektivisere linjetraseer og øke trafikksikkerheten. Det er i 2021 ferdigstilt en vurdering av mulige løsninger. Prosjektet omfatter både fylkesveg og kommunal veg.

- **Tiltak 9 Strandvegen bedre fremkommelighet for buss og Tiltak 10 Strandvegen sykkelvei med fortau**

Strandvegen er en viktig strekning i byområdet, med stor utbygging av boligområdet. Tilbudet til gående og syklende er fragmentert og har behov for å sees i sammenheng. Også bussholdeplassene har svært ulik standard. Strekningen er viktig med god og hyppig bussbetjening («metrobusen»). Planprosjektet har som mål å vise løsninger for opprusting for bussene, etablere gode holdeplasser og sammenhengende sykkelveg med fortau. Det er vurdert ulike løsninger for strekningen, og særlig for området rundt Sydspissen. Det er tett dialog med fylkeskommunen vedr løsninger for buss i området. Etablering av snuplass for buss vurderes. Tiltak 9 og 10 ses i sammenheng.

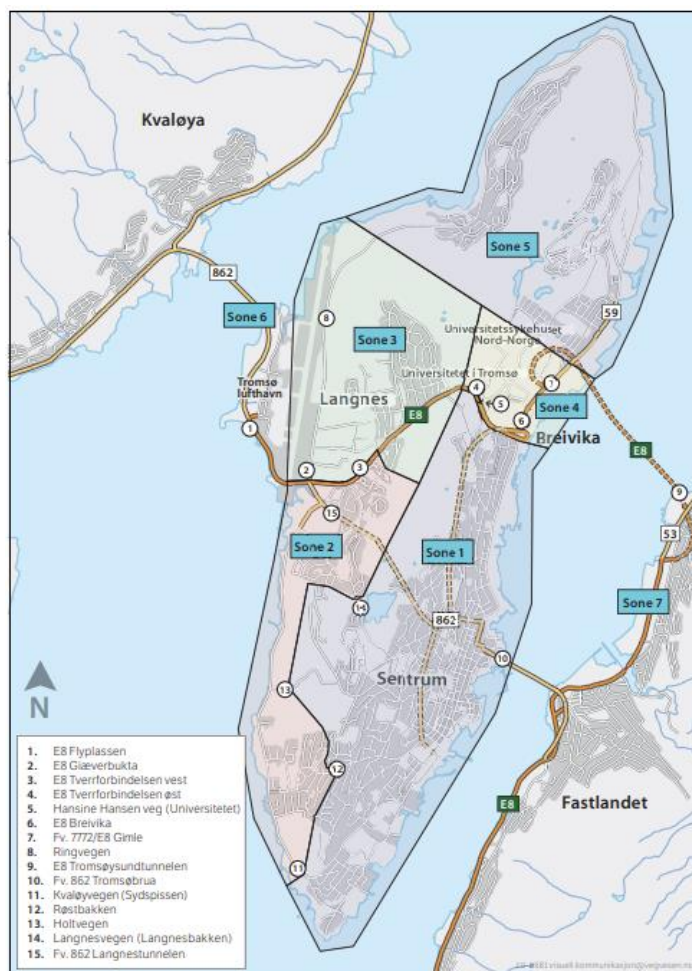
- **Tiltak 22 Tiltakspakke Langes**

Tiltaket skal bedre trafikkavviklingen i Langnesområdet, øke trafikksikkerheten for alle trafikanter og øke framkommeligheten for kollektivtrafikken. Tiltaket er en del av helheten for utviklingen av Langnesområdet og Giæverbukta med fokus på økt trafikksikkerhet og framkommelighet. Tiltaket skal bedre forholdene for gående/syklende slik at det blir mer attraktivt å gå/sykle, og styrke Giæverbukta sin rolle som viktig regionalt og lokalt knutepunkt for kollektivtrafikk. Det skal sikre framkommeligheten for næringstrafikken og mobile tjenesteytere, samt sikre en akseptabel trafikkavvikling for biltrafikken. Det er i 2021 gjennomført et forprosjekt med siling der man står igjen med tre alternativer som er vurdert opp mot gitte vurderingskriterier. Tiltaket er klart for oppstart reguleringsplan. Forutsetning for prosjektet er at E8 Flyplasstunnelen og F2-lenken blir bygget.

- **Tiltak Etablering av bomstasjoner**

Det skal etableres 15 bomstasjoner i forkant av den planlagte oppstart av bompengene innkreving høsten 2022. Plasseringen av bomstasjonene er fastsatt gjennom en omfattende lokal prosess, med vektlegging på at de som betaler bompenger også får stor nytte av bypakken. Det er også lagt vekt på å unngå at mange får nytte uten at de er med på å betale. I tillegg er geografisk forhold hensyntatt, slik at plasseringen av bomstasjonene er hensiktsmessig ut fra tekniske krav og reguleringer. Bomstasjonene er plassert slik at de deler byområdet inn i soner, og det er lagt vekt på at det innenfor hver sone er skole, barnehage og matbutikk. Troms og Finnmark Fylkeskommune er

oppdragsgiver og med det også ansvarlig for etablering av bomstasjonene. Etter avtale mellom partene er Statens Vegvesen prosjekteier på vegne av Tromsø og Finnmark fylkeskommune.

I 2021 er det gjort arbeid tilknyttet prosjektering og detaljering av bomsnitt, samt forberedende arbeid til utlysning av konkurransegrunnlag. Det er planlagt byggestart i mai 2022, og oppstart av innkreving i november 2022.

• Interimsekretariat

Interimsekretariatet ble nedsatt som midlertidig sekretariat i 2021 mens arbeidet med ansettelse av sekretariatet pågikk. Interimsekretariatet besto av representanter fra hver part, og var ledet av Statens Vegvesen. Det ble lagt ned en betydelig innsats fra både Tromsø kommune, Troms og Finnmark fylkeskommune og Statens vegvesen for å iverksette bypakkens mål og prosjekter etter signering av stortingsproposisjonen i mai 2021, inklusiv en betydelig ufinansiert egeninnsats fra Statens vegvesen sine representanter i interimsekretariatet. Interimsekretariatet ble avviklet ved overgangen til 2022 da ansettelse av Tenk Tromsø sekretariat var på plass.

Økonomi 2021

Arbeid utført i 2021 har i stor grad vært tilknyttet drift av kollektivtransport, prosjektplanlegging av Tenk Tromsø sine prosjekter, oppbygging av prosjektstrukturen, samt oppbemanning i gjennomføringsorganisasjonene.

Tabellen under viser regnskap / forbruk i 2021 sett opp mot prosjektenes totale ramme, samt mot avsatte midler i Handlingsprogrammet for 2021. Prosjektene er satt opp i samme prioriterte rekkefølge som i bypakke-proposisjonen. Som det fremkommer av tabellen er det lavere aktivitet i 2021 enn planlagt. Dette medfører forskyvninger i fremdrift, og gjenspeiles i nytt vedtatt Handlingsprogram for 2022 – 2025.

Tabell 1 Økonomi 2021 i mill. 2021-kroner

Tenk Tromsø prosjektportefølje og økonomi 2021 i mill. 2021-kroner											
Prioritet Prop. 99 S	Prosjekter og tiltak	Total kostnad 2021-kr	2021	2022	2023	2024	Sum 2021-2024	Regnskap 2021	Avvik mot budsjett 2021	Restmidler etter 2021	
1	Reduserte billettpriser	185	20	20	20	20	80	20,2	-	0,2	165
2	Trafikksikker skoleveg	315	2	101	50	30	183	0,4	-	1,6	315
3	Økt driftstilskudd kollektiv	340	38	45	47	47	177	37,6	-	0,4	302
4	Dramsvegen	40	-	-	-	-	-	0,0	-	0,0	40
5	Stakkevollvegen/Skattøravegen	200	1	8	100	92	201	-	-	1,0	200
6	Ny sentrumsterminal	315	-	2	20	20	42	-	-	-	315
7	Nytt bussknutepunkt i Kroken	35	-	2	2	31	35	0,0	-	0,0	35
8	Redusere flaskehalse for bussen	70	-	1	10	10	21	-	-	-	70
9	Strandvegen (Bedre framkommelighet for buss)	120	-	2	2	2	6	-	-	-	120
10	Strandvegen (sykkelveg med fortau)	115	-	-	-	-	-	0,1	-	0,1	115
11	Ladeinfrastruktur Elbuss	35	-	2	2	2	6	-	-	-	35
12	Bedre holdeplasser	135	3	13	20	20	56	-	-	2,5	135
13	Gangtilgjengelighet holdeplasser, snarveger	45	-	-	-	-	-	-	-	-	45
14	Utvidelse bybussområdet (Tromsøvingen)	20	-	-	-	-	-	-	-	-	20
15	Fortau	50	-	-	-	-	-	-	-	-	50
16	Bussløsning Kvaløya	135	-	2	2	2	6	-	-	-	135
17	Innfartsparkering Skjelnan	10	-	-	-	-	-	-	-	-	10
18	Klokkargådsbakken	15	-	-	-	-	-	-	-	-	15
19	Sykehusvegen	45	-	-	-	-	-	-	-	-	45
20	Ny bussterminal i Giæverbukta	140	10	130	-	-	140	-	-	10,0	140
21	E8 Flyplassstunnelen	1 800	-	-	-	-	-	-	-	-	1 800
22	Tiltakspakke Langnes (gange og sykkel, buss og bil)	525	-	-	-	-	-	0,1	-	0,1	525
23	Utbedring gang- og sykkelveg langs Kvaløvegen	15	-	-	-	-	-	-	-	-	15
24	Ny bru til Kvaløya	1 800	-	-	-	-	-	-	-	-	1 800
	Etablering av bomstasjoner	35	10	25	-	-	35	0,7	-	9,3	34
	Stakkevollvegen Hansjordnesbukta til Breivika	500	-	-	-	65	65	-	-	-	500
	Sekretariat	90	3	7	7	7	24	1,5	-	1,5	89
	Sum	7 130	87	360	282	348	1 077	60,6	-	26,0	7 069

Prosjektaktiviteten i 2021 er i stor grad finansiert av belønningsordningen. Av det totale forbruket på 60,6 mill. 2021-kroner er 59,8 mill. kr finansiert av belønningsordning for avtaleperioden 2020 – 2023 (57,8 mill. kroner) samt fra avtaleperiode 2019 (2,1 mill.kr). Arbeidet som er utført på Trafikksikker skoleveg (tiltak 2), Dramsvegen (tiltak 4), Nytt bussknutepunkt Kroken (tiltak 7) og Strandvegen (tiltak 9 og 10) er finansiert av belønningsmidler fra avtaleperiode 2019. Arbeidet gjelder hovedsakelig planleggingsarbeid som var vedtatt finansiert av belønningsmidler utenfor Tenk Tromsø, men som bidrar til den planlagte prosjektgjennomføringen i Tenk Tromsø. Ubrukte belønningsmidler fra tidligere avtaleperioden føres inn i bypakken som tllleggsfinansiering. Arbeid med etablering av bomstasjoner finansieres gjennom forskuttering av bompenginntekter.

Belønningsordningen for bedre kollektivtransport og mindre bilbruk i 2021

De to prosjektene i prosjektporteføljen som har hatt størst aktivitet i 2021 er prosjektene tilknyttet drift av kollektivtransport. Disse er tilknyttet den eksisterende belønningsordningen for kollektivtransport, som finansierer blant annet tiltakene Reduserte billettpriser (tiltak 1) og Økt driftstilskudd kollektiv (tiltak 3).

Belønningsordningen for bedre kollektivtransport og mindre bilbruk i byområdene er en avtale mellom Troms og Finnmark fylkeskommune, Tromsø Kommune og Samferdselsdepartementet. Avtalen understøtter Tenk Tromsø sitt mål om nullvekst i personbiltransport gjennom økning i persontransport ved bruk av kollektivtransport, gange og sykkel.

Tromsø byområde har hatt belønningsavtale for avtaleperiode 2015-2018, avtaleperiode 2019, og avtaleperiode 2020-2023. Det er i Prop. 99 S forutsatt at det inngås ny avtale om periode 2024-2029. Prop. 99 S forutsetter en total finansiering på 790 mill. 2021-kroner til tiltak i Tenk Tromsø fra belønningsordningen. I tillegg kommer overføringer av ubrukte midler fra tidligere år. De pågående forhandlingene om byvekstavtale for Tromsø kan føre til justeringer i belønningsordningen i Tenk Tromsø både innenfor og utenfor den forutsatte avtaleperioden fra 2021-2029.

Det er gjennom belønningsordningen gjennomført tiltak innenfor Tenk Tromsø i 2021 for totalt 59,8 mill. kroner. Aktiviteten fordeler seg på planlegging og administrasjon av tiltak i prosjektporteføljen, forsterket bybusstilbud gjennom økt driftstilskudd kollektiv, samt reduserte billettpriser for kollektivreiser.

Figur 4 Forbruk belønningsmidler 2021

Måloppnåelse i 2021

2021 har vært år der koronapandemien fremdeles har påvirket mobilitet og valg av transportform. Det er samtidig tidlig å si noe om effekt av bypakkens tiltak (utover effektene av tiltak knyttet til kollektivtiltakene Reduserte priser kollektiv (tiltak 1) og Økt driftstilskudd kollektiv (tiltak 3)), da bypakkens prosjekter og tiltak i ikke er ferdigstilt i 2021.

Måloppnåelse personbiltrafikk

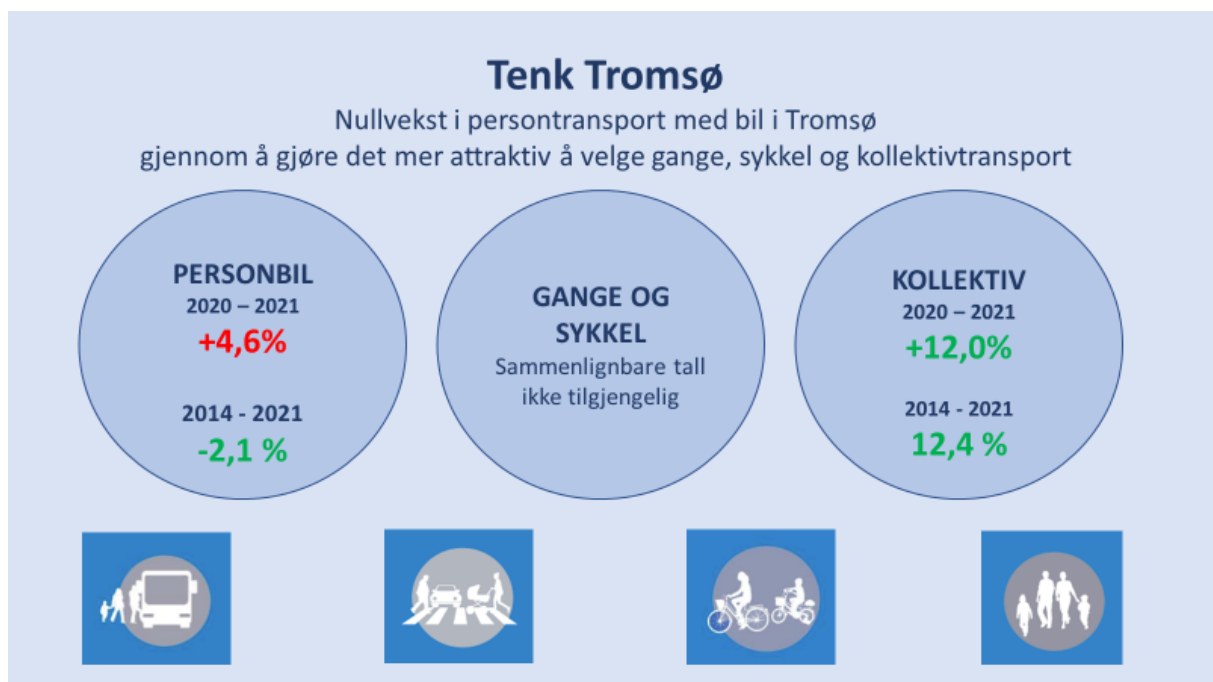
Tall fra Statens vegvesens datagrunnlag i «trafikdata.no» viser en økning i personbiltrafikk på 4,6 % fra 2020 til 2021. Sett opp mot basisåret 2014 er det en nedgang på 2,1 %. Det er registrert en økning på 0,7 % for perioden 2014-2019, fulgt av en sterk nedgang i 2020. Nedgangen på 7,1 % fra 2019 til 2020 tilskrives i hovedsak redusert mobilitet og økt bruk av hjemmekontor i sammenheng med pandemien. Det er vanskelig å trekke entydige konklusjoner knyttet til utviklingen i 2021. Pandemien har fortsatt preget den samlede mobiliteten. Av den andelen som ikke benyttet hjemmekontor antas det at en større andel enn normalt fortsatt benyttet personbil som følge av smitterisiko i forbindelse med trengsel på buss.

Måloppnåelse kollektiv

I 2020 ble det registrert en dramatisk reduksjon i antall kollektivreiser på bybuss tilknyttet koronapandemi og nedstenging av samfunnet, og denne utviklingen holdt seg gjennom første halvdel av 2021. For 2021 totalt er det registrert en økning i kollektivreiser på 12 % mot bunnåret 2020. Økningen knytter seg spesielt til tiden etter gjenåpning av samfunnet på sensommeren 2021, der man ser god effekt av innsatsen tilknyttet flere avganger og forsterket bybusstilbud, samt gjennom billettprissubsidieringen. Det ble kjørt en markeds kampanje i oktober og november for å synliggjøre prisreduksjonen på både periodebilletter og enkeltbilletter utenom rushtid. Sett opp mot basisåret 2014 er det en samlet økning i kollektivreisende på 12,38 % for 2021.

Måloppnåelse sykkel og gange

Det er etablert tolv nye tellepunkter for måling av utvikling i bilbruk og sykkelbruk i byområdet, og utført oppgradering av et eksisterende tellepunkt. Telling av sykkel og gange i Tromsø har tidligere vært fulgt opp og rapportert med bakgrunn i manuell bemanning av tolv tellepunkter over ti hverdager på sensommeren. Utplassering av totalt tretten automatiske tellepunkter vil gi et langt bedre grunnlag for fremtidig oppfølging av både bil og sykkelbruk. Arbeidet med utplassering, kalibrering og oppkobling av tellepunkter for sykkel har fortsatt utover 2021, og målingene gir derfor ikke sammenlignbare tall. De automatiske tellepunktene registrerer ikke gående. Den årlige reisevaneundersøkelsen vil derfor i fremtiden bli en viktig del av rapporteringsgrunnlaget for gående.

Figur 5 Måloppnåelse 2021